

JEZIK SRCA

Manca Rebula, prof. razrednega pouka, Neue Mittel Schule Bleiburg/Nova srednja šola Pliberk, in
Samo Podhostnik, mag. zdravstvene nege, Zdravstveno reševalni center Koroške

Učenci avstrijske Neue Mittel Schule Bleiburg/Nove srednje šole Pliberk (dalje NSS Pliberk), ki so prijavljeni k pouku slovenščine, enkrat letno doživijo prav poseben popoldan, t. i. Slovenski popoldan. Učenci in njihovi učitelji slovenščine se zberemo in preživimo nekaj prijetnih uric, vsako leto na drugo tematiko. Letošnji popoldan smo poimenovali Jezik srca, saj je bila tema popoldneva Prva pomoč.

PEDAGOŠKI UTRIP NA NAŠI ŠOLI

Živimo na območju slovenskega zamejstva s statusom avtohtone narodne manjšine, z matično Slovenijo pa smo povezani na kulturnem, izobraževalnem, gospodarskem in seveda političnem področju. Za obstoj vseh slovenskih skupnosti v zamejstvu, vključno z našo, je zelo pomembno, da ohranjajo in razvijajo slovenščino sistematično in raznoliko ter da imajo dovolj priložnosti tudi za jezikovne in kulturne stike s Slovenijo. Naj pa že v začetku poudarim, da v članku ne govorim o manjšini kot taki, temveč o učenju slovenskega jezika na območju narodne manjšine. Čeprav živimo na dvojezičnem območju, nismo dvojezična šola in tudi nismo šola, kjer bi se poučevalo v slovenskem jeziku. NSS Pliberk obiskujejo učenci stari od deset do štirinajst let. Učenci si lahko izberejo slovenščino kot izbirni predmet drugega deželnega jezika. K pouku slovenščine se lahko prijavi vsak učenec, ne glede na predhodno stopnjo znanja slovenskega jezika. Tedensko imamo štiri ure pouka slovenščine, določen delež ur pa poskušamo pri učnem procesu izvajati tudi integrativno. To pomeni, da slovenščino vpeljujemo v pouk predmetov, ki načeloma potekajo v nemščini. Učitelji, ki govorimo slovensko, skušamo z učenci čim več komunicirati tudi izven rednega pouka – med odmori, pred poukom in po njem ...

Naša šola se lahko »pohvali« z najvišjim odstotkom prijav učencev k slovenščini v koroških novih srednjih šolah, saj imamo v letošnjem šolskem letu prijavljenih kar do-

brih štirideset odstotkov učencev. Skupine so heterogene, tako da je poučevanje dokaj zahtevno. V skupinah so učenci, ki so začetniki in jim je slovenščina popolnoma tuja, učenci, ki prihajajo iz dvojezičnih družin, od teh nekateri dobro, drugi slabo razumejo slovensko, v skupinah pa so tudi učenci priseljenci iz Slovenije, ki jim je slovenščina materinščina ali pa vsaj jezika okolja (s tem imam v mislih učence, katerih starši so iz bivših republik Jugoslavije, otroci pa so rojeni v Sloveniji). Na šoli slovenščino poučujemo štirje učitelji. Smo dobro organiziran tim, zato skupaj načrtujemo raznolike dejavnosti. Poleg rednega pouka obiskujemo gledališke predstave, organiziramo strokovne ekskurzije in tako spoznavamo Slovenijo, se udeležujemo različnih športnih, umetniških in drugih kulturnih prireditev v Sloveniji, pa tudi doma v Avstriji. Vedno stremimo k možnosti rabe slovenščine, tako da jo učenci doživijo

v različnih situacijah. Sodelujemo tudi s šolami iz Slovenije, zadnji dve leti predvsem z OŠ Franja Goloba s Prevalj, s katero smo se v lanskem šolskem letu s skupnim literarno-likovno-glasbenim projektom »Clown Paul« na Bledu udeležili Unescovega nacionalnega festivala Jezikajmo.

Letošnje jesensko srečanje pa smo namenili druženju v pliberškem Muzeju Wernerja Berga, kjer smo si ogledali razstavo slavnega Gottfreda Helnweina Das Kind in s tem navdihnili naš ustvarjalni duh v kasejši likovni delavnici. Naši učenci pa se pod mentorstvom mojih dveh kolegov zelo radi udeležijo Festivala solzic, turistične prireditve na Koroškem (v Sloveniji), kjer s svojimi vložki tudi aktivno sodelujejo. Vse to pa seveda ne bi bilo izvedljivo brez podpore naše ravnateljice, gospe. Christine Meklin-Sumnitsch, ki vedno prisluhne tako našim idejam kot tudi idejam učencev ter seveda mno-

S sodelovanja pri lanskoletnem literarno-likovno-glasbenem projektu »Clown Paul« na Bledu

Naslovnica za letošnji Slovenski popoldan

gim drugim zunanjim mentorjem ter ostalim dejavnikom, ki so kakorkoli povezani s slovenskim jezikom.

SLOVENSKI POPOLDAN: AKTUALNA ŽIVLJENJSKA TEMA PRVA POMOČ

Letošnji Slovenski popoldan smo namenili vedno aktualni temi Prva pomoč – kako pomagati sočloveku, ki je sam nemočen. To so življenjske situacije, ki se jih mnogi bojimo, zato se odraslim in otrokom porajajo številna vprašanja: Kako reagirati? Kaj lahko storim? Kaj moram stori-

ti? Lahko naredim kaj narobe? V Avstriji imamo pestro ponudbo delavnic na izbrano temo, ampak ker nam gre za doživljanje slovenskega jezika, smo v goste povabili slovenske strokovnjake, in sicer reševalce Zdravstveno reševalnega centra Koroške –

V Avstriji imamo pestro ponudbo delavnic na izbrano temo, ampak ker nam gre za doživljanje slovenskega jezika, smo v goste povabili slovenske strokovnjake, in sicer reševalce Zdravstveno reševalnega centra Koroške – ZRCK z Raven na Koroškem.

Učenci poslušajo predavanje "Otroci rešujejo življenje"

ZRCK z Raven na Koroškem. ZRCK je prav v dneih, ko je potekal naš skupni popoldan, praznoval častitljiv jubilej. Obeležili so 90-letnico delovanja.

Najprej smo poslušali ter seveda aktivno sodelovali pri zanimivem teoretičnem predavanju. Nato so se učenci razdelili v tri skupine ter »kročili« po treh delavnicah, tako da se je vsaka skupina poglobila v vse tri teme: V eni od delavnic so učenci s pomočjo sodobnih didaktičnih orodij in pripomočkov ter s prikazom praktičnih vaj na lutki spoznali temeljne postopke oživljanja, v drugi so spoznali uporabo avtomatskega zunanega defibrilatorja (AED), v tretji pa so izvedeli nekaj o poškodbah, o opreми, materialih ter pripomoč-

kih pri rokovanju z njimi, seveda pa so vse tudi praktično preizkušali v parih in skupinah.

Tako smo se z letošnjimi temami Slovenskega popoldneva pridružili pobudi »Otroci rešujejo življenje«, ki združuje skupno stališče Evropskega reanimacijskega sveta, Evropske fundacije za varnost pacientov, Mednarodnega predstavnškega odbora za reanimacijo, Svetovne federacije združenj anesteziologov.

Tako smo se z letošnjimi temami Slovenskega popoldneva pridružili pobudi »Otroci rešujejo življenje«, ki jo podpira tudi Svetovna zdravstvena organizacija.

Prav tako to idejo podpira tudi Svetovna zdravstvena organizacija (World Health Organization oz. WHO) (Böttiger in drugi 2016).

Nenaden zunajbolnišnični zastoj srca z neuspešnim kardiopulmonalnim oživljanjem je tretji vodilni vzrok smrti v industrializiranih državah. Splošna stopnja preživetja po zunajbolnišničnem zastoju srca v Evropi in ZDA je od 2 do 10 %. Več kot 700.000 ljudi v Evropi in ZDA vsako leto umre zaradi zunajbolnišničnega zastoja srca. Nekaj podobnega velja tudi za druge dobro razvite regije po vsem svetu. Mnoga od teh življenj bi lahko rešili, če bi več laikov/očividcev nudilo takojšnje temeljne postopke oživljanja (Böttiger in drugi 2016).

Nekje okrog 70 % vseh zastojev srca, ki se zgodijo v zunajbolnišničnem okolju, se zgodi v navzočnosti oziroma prisotnosti družinskih članov, prijateljev ali očividcev. Zato lahko časovni interval, preden na kraj dogodka prispe osebje nujne medicinske pomoči in pacientu nudi ustrezno in potrebno strokovno pomoč, uspešno zapolnijo laiki/očividci. Stisi prsnega koša, ki jih izvajajo laiki/očividci v prvih minutah ob zunajbolnišničnem zastoju srca, lahko rešijo na stotisoče življenj vsako leto. Učinkoviti temeljni postopki oživljanja so precej preprosti, laiki/očividci pa z izvajanjem le-teh težko povzročijo kakršnokoli škodo. Medtem ko pravilno izvajanje temeljnih postopkov oživljanja s strani očividcev poveča možnost preživetja za kar 2- do 4-krat. Vendar pa je v večini držav delež laikov/očividcev, ki izvajajo temeljne postopke oživljanja, daleč pod 20 %. Zgolj v redkih državah temeljne postopke oživljanja izvaja 60–80 % laikov/očividcev (Böttiger in drugi 2016).

Najbolj bi delež laikov/očividcev, ki lahko izvajajo temeljne postopke oživljanja, povečalo obvezno nacionalno učenje šolskih otrok.

Priprava na vajo za oživljanje

Prikaz praktične vaje za oživljanje

Vaja oživljanja

Najbolj bi delež laikov/očividcev, ki lahko izvajajo temeljne postopke oživljanja, povečalo obvezno nacionalno učenje šolskih otrok. S takšnim načinom izobraževanja temeljnih postopkov oživljanja bi najbolj uspešno dosegli celotno populacijo. Najvišji delež očividcev, ki oživljajo, dosegajo v nekaterih skandinavskih državah, kjer je učenje temeljnih postopkov oživljanja že desetletje obvezno za šolske otroke, ta koncept pa se vse bolj širi (Böttiger in drugi 2016).

V pobudi »Otroci rešujejo življenje« se priporoča dve uri učenja temeljnih postopkov oživljanja letno od starosti 12 let dalje v vseh šolah po celem svetu. Vzrok za to je, da se otroci pri teh letih bolje odzivajo na navodila in se lažje naučijo pomagati drugim. Začetek učenja v mladih letih tudi pomeni, da oživljanje postane enako enostavno kot plavanje ali kolesarjenje: otroci ne bodo pozabili, kako rešiti življenje. Zdravstveni strokovnjaki, učitelji in drugi, ki so pridobili znanje poučevanja temeljnih postopkov oživljanja, lahko uspešno učijo šolarje, vsi pa lahko delujejo kot multiplikatorji. Znanje in veščine oživljanja lahko širimo dalje tudi tako, da otroke prosimo, da temeljne postopke oživljanja naučijo svojo družino in prijatelje. S pobudo »Otroci rešujejo življenje« lahko prispevamo k izboljšanju stopnje preživetja ljudi po zunajbolnišničnem srčnem zastoju za 2- do 4-krat. Preprosto lahko rešimo 300.000 dodatnih življenj po vsem svetu vsako leto, to je skoraj tisoč vsak dan in skoraj eno življenje vsako minuto (Böttiger in drugi 2016).

10 načel pobude »Otroci rešujejo življenje«

- Vsakdo lahko reši življenje – tudi otroci lahko rešijo življenje.
- Dovolj sta do dve uri tečaja temeljnih postopkov oživljanja letno za šoloobvezne otroke.

S projektom »Otroci rešujejo življenje« se bodo otroci naučili tudi relevantnih družbenih odgovornosti in veščin.

- Tečaj mora vključevati praktični preizkus, ki ga lahko nadgradimo s teoretičnim, tudi virtualnim, učenjem. Tovrstne tečaje lahko izvajamo celo brez specializirane opreme oziroma brez posebnih lutk za oživljanje.
- Letni tečaji šolskih otrok ki bi se morali začeti v starosti 12 let ali prej.
- Učence, ki so sodelovali na tečaju temeljnih postopkov oživljanja, bi morali spodbujati, da oživljanja naučijo tudi druge. Domača naloga za vse otroke po takšnem tečaju bi morala biti: V naslednjih dveh tednih, prosimo, naučite oživljanja 10 drugih ljudi ter o tem poročajte.
- Širok nabor ljudi, vključno z anesteziologi, kardiologi, zdravniki nujne medicinske pomoči, medicinskimi sestrami, reševalci, študenti medicine in drugimi študenti s področja zdravstva, učitelji, ki imajo znanje oživljanja, in mnogimi drugimi prostovoljci, lahko uspešno učijo otroke znanja oživljanja – v šolah, bolnišnicah in drugje.
- Odgovorni na ministrstvih za šolstvo/izobraževanje in drugi vodilni politiki bi morali v vseh državah implementirati nacionalni program, skozi katerega bi učence učili temeljnih postopkov oživljanja.
- Vsi nacionalni reanimacijski sveti (v Sloveniji: Slovenski reanimacijski svet) oziroma podobne organizacije bi morale v svojih državah podpirati implementacijo nacionalne pobude in kampanjo »Otroci rešujejo življenje«.
- S projektom »Otroci rešujejo življenje« se bodo otroci naučili tudi relevantnih družbenih odgovornosti in veščin.
 - Nacionalni programi, ki učijo učence oživljanje, lahko rešijo več življenj, izboljšajo produktivnost družbe in zmanjšajo stroške zdravstvene oskrbe. (Vir 1.)

SKLEPNA MISEL

Vsi, tako učenci kot učitelji ter seveda izvajalci sami, smo v tem popoldnevu neizmerno uživali. Tudi za reševalce iz Slovenije je bila to svojevrstna izkušnja. Čeprav imajo nešteto izkušenj s terena, pa tudi s posredovanjem svojega znanja odraslim in šolarjem, je bilo delo z učenci, ki se slovenščino šele učijo, nekaj povsem novega. Doživeli smo, kako pomembno je, da človek začuti, da je pri sporazumevanju pomemben notranji čut do soljudi, tisti jezik, katerega se človek ne nauči samo družini, v šolah, na delovnem mestu ali na tečajih ... to je jezik, ki nam je dan z rojstvom, ki raste in zori z našimi življenjskimi izkušnjami, to je jezik srca.

LITERATURA

Böttiger, B. W. (2016) Kids Save Lives – ERC Position Statement on School Children Education in CPR, *Resuscitation*, avgust 2016, št. 105: str. A1–A3. Elsevier.

Vir 1: Kids Save Lives. Dostopno na [http://www.resuscitationjournal.com/article/S0300-9572\(16\)30100-9/fulltext](http://www.resuscitationjournal.com/article/S0300-9572(16)30100-9/fulltext)

Vaja za prvo pomoč